

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC
SOLUTIONS

**RAQAMLI IQTISODIYOTNING ASOSIY XUSUSIYATLARI,
AFZALLIKLARI VA MUAMMOLARI**

Umbarov Doston

QarDu, Iqtisodiyot fakulteti dekan o'rinbosari

Annotasiya: bugungi kunda raqamli iqtisodiyot va unga doir turli samarador tushunchalar va texnologiyalar kirib kelmoqda. Davlat va jamiyat taraqqiyoti va barqaror rivojlanish yo'lida Raqamli iqtisodiyotning ahamiyati ancha sezilarli o'rinni egallab turibdi. Bu jarajonni qullab-quvvatlagan holda davlatimiz rahbari tomonidan raqamli iqtisodiyotga doir qonun va farmoishlar qabul qilindi.

Аннотация: сегодня приходит цифровая экономика и различные эффективные концепции и технологии. Значимость цифровой экономики в развитии государства и общества и устойчивом развитии занимает значительное место. В поддержку этого процесса глава нашего государства принял законы и распоряжения о цифровой экономике.

Abstract: today the digital economy and various effective concepts and technologies are entering. The importance of the digital economy in the development of the state and society and sustainable development occupies a significant place. In support of this process, the head of our state adopted laws and orders on the digital economy.

Kalit so'zlar: Raqamli iqtisodiyot, Raqamli platformalar, Axborot texnologiyalari infratuzulmasi,

Ключевые слова: Цифровая экономика, Цифровые платформы, Инфраструктура информационных технологий,

Keywords: Digital economy, Digital platforms, Information technology infrastructure

Kirish: So'ngi vaqtlarda "raqamli iqtisodiyot" tushunchasi juda ko'p marta qo'llanilmoqda. Darhaqiqat, ko'plab rivojlangan mamlakatlarda raqamli iqtisodiy ularning rivojlanish omillariga sezilarli darajada ta'sir o'tkazgan. Jamiyat hayotida raqamli iqtisodiyot muhim rol o'ynaydi. Raqamli iqtisodiyot atamasi ikki xil turli tushunchalarni ifodalash uchun ishlatiladi. Birinchidan, raqamli iqtisodiyot — bu rivojlanishning zamonaviy bosqichi hisoblanib, u ijodiy mehnat va axborot ne'matlarining ustuvor o'rni bilan tavsiflanadi. Ikkinchidan, raqamli iqtisodiyot — bu o'ziga xos nazariya bo'lib, uning o'rganish obyekti, axborotlashgan jamiyat hisoblanadi. Raqamli iqtisodiyot sharoitida iqtisodiy munosabatlar asosan raqamli ishlab chiqarish va raqamli xizmat ko'rsatish jarayonlarini tobora keng tarqalishiga olib kelmoqda. Qiymat yaratuvchilari o'rtasida tarmoq bo'yicha o'zaro munosabatlarni amalga oshirish innovatsion rivojlanish konseptsiyasiga muvofiq ishlab chiqilgan. Innovatsion texnologiyalar asosida ma'limotlar almashishi, uning tarqalishiga asoslangan bo'lib, uning nazariy tavsifi

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

ko'plab kompaniyalar o'rtasidagi munosabatlarni amalga oshirishga imkon beradigan tuzilma sifatida zamonaviy iqtisodchilarning asarlarida o'z aks topgan.

Asosiy qism

Bugungi kunda raqamli iqtisodiyotga oid aniq bir tushunchalar mavjud emas, ayni bir sohada umumiy holda o'rganiladi va turlicha tavsiflarga ega. Raqamli iqtisodiyot— jarayonlarni tahlil qilish natijalaridan foydalanish va katta hajmdagi ma'lumotlarni qayta ishlash asosida turli xildagi ishlab chiqarishlar, texnologiyalar, asbob-uskunalar, tovarlar va xizmatlarni saqlash, sotish va yetkazib berish samaradorligini jiddiy ravishda oshirishga imkon beradigan va raqamli ko'rinishdagi ma'lumotlar asosiy ishlab chiqarish omili deb sanalgan xo'jalik faoliyatidir

Olingan natijalarni amaliyotda ishlatish esa an'anaviy ho'jalik yuritish shakllriga nisbatan ancha katta samaradorlikka erishishga imkon beradi. Misol sifatida turli xildagi avtomatik ishlab chiqarish jarayonlarini, 3D-texnologiyasini, bulutli texnologiyalarni, masofaviy meditsina xizmatlari ko'rsatishni, aqlli texnologiyalar yordamida maxsulot yetishtirishni va uni yetkazib berishni, turli xildagi tovarlarni saqlash va ularni sotish jarayonlarini keltirish mumkin. Raqamli iqtisodiyot asosan uchta elementga tayanadi: Axborot texnologiyalari infratuzulmasi, Raqamli platformalar, Ma'lumotlar va ularning tahlili. Axborot texnologiyalari onfratuzulmasi (ATI) Raqamli iqtisodiyotning asosy tayanchlaridan biri bo'lib, uning samarali faoliyati uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi. Axborot texnologiyalari infratuzulmasi — Raqamli iqtisodiyotda internet, kompyuter tarmoqlari va mobil qurilmalari kabi vositalar orqali iqtisodiy jarayonlarni amalga oshirish tushuniladi. O'zbekistonda "Raqamli O'zbekiston —2030" strategiyasi doirasida ATIning rivojlantirish uchun internet tezligini oshirish, ma'lumotlar markazlarini kengaytirish va davlat xizmatlarini raqamlashtirish bo'yicha keng ko'lamli ishlar amalga oshirilmoqda. ATIning ahamiyati shundaki, u raqamli iqtisodiyotning barcha jarayonlari uchun asosiy platforma sifatida xizmat qiladi va iqtisodiy samaradorlik hamda barqaror o'sishni ta'minlaydi.

Raqamli platformalar — Raqamli iqtisodiyotda elektron savdo, onlayn xizmatlar va raqamli onlayn bozorlarni o'z ichiga oladi. Raqamli platformalar Raqamli iqtisodiyotning muhim elementlaridan biri bo'lib, ular iqtisodiy va ijtimoiy faoliyatni muvofiqlashtirish uchun texnologik asos yaratadi. Ushbu platformalar iqtisodiy munosabatlarni samarali tashkil etish va axborotni almashish jarayonlarini soddalashtirishga xizmat qiladi. O'zbekistonda raqamli platformalar rivoji davlat xizmatlarini raqamlashtirishda muhim rol o'ynamoqda. My.gov.uz orqali fuqarolar masofadan davlat xizmatlaridan foydalanmoqda. Elektron tijoratda O'zbekistonda "Yandex Market" "Wildberries" "Uzum Market" kabi platformalar mashhurlikka ega bo'lib kichik va o'rta bizneslarni qo'llab-quvvatlaydi. Raqamli platformalar iqtisodiyotning har bir segmentida raqobatbardoshlikni oshiradi, yangi imkoniyatlar yaratadi va iqtisodiy resurslarni samarali boshqarishga xizmat qiladi. Bu platformalarsiz raqamli iqtisodiyotning muvaffaqiyatli rivojlanishi imkonsizdir.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Ma'lumotlar va ularning tahlili Raqamli iqtisodiyotda quyidagilarni o'z ichiga oladi: katta hajmdagi ma'lumotlar va su'niy intellekt yordamida qarorlar qabul qilish va iqtisodiy samaradorlikni oshirish. Ma'lumotlar va ularning tahlili raqamli iqtisodiyotning markaziy komponentlaridan biri bo'lib, iqtisodiy jarayonlarning samaradorligini oshirish, innovatsiyalarni rivojlantirish va yangi imkoniyatlarni ochilda munim ahamiyatga ega. Ma'lumotlar va ularning tahlili raqamli iqtisodiyotning rivojlanishiga xizmat qiluvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Bu texnologiyalarni joriy qilish davlatlar va kompaniyalarni raqobatbardosh qiladi va iqtisodiy samaradorlikni oshiradi.

Xulosa va takliflar

Raqamli iqtisodiyot bugungi kunda global va milliy iqtisodiyotni rivojlantirishning asosiy drayveri hisoblanadi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, raqamli platformalar, katta ma'lumotlar tahlili va sun'iy intellekt kabi texnologiyalar iqtisodiy jarayonlarni optimallashtirish, samaradorlikni oshirish va xizmat Ko'rsatish sohasini tubdan o'zgartirish imkonini bermoqda. Bu nafaqat davlat va biznes uchun, balki fuqarolar uchun ham yangi imkoniyatlar yaratadi. O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot rivoji uchun «Raqamli O'zbekiston- 2030» dasturi muhim asos bo'lib, texnologiyalarni joriy qilish va iqtisodiy jarayonlarni raqamlashtirishga qaratilgan sa'y-harakatlar olib borilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Ayupov R.X., Asraev U.M. Kraudsorsing va kraudfundingning raqamli iqtisodiyot uchun yaratadigan imkoniyatlari. Iqtisodiyotning tarmoqlarini innovatsion rivojlanishida AKT ning ahamiyati, Respublika ilmiy-texnik anjumanining ma'ruzalar to'plami, 3-qism, 2019 yil. 14-15 mart.
2. Ayupov R.X., Urunov R.S. O'zbekistonda raqamli iqtisod va 4.0 Industriyaning rivojlanish tendentsiyalari. Iqtisodiyotning tarmoqlarini innovatsion rivojlanishida AKT ning ahamiyati, Respublika ilmiy- texnik anjumanining ma'ruzalar to'plami, 3-qism, 2019 yil. 14-15 mart.
3. Ayupov R.X., Qurbonov Z.M. Raqamli iqtisodiyotning davlat boshqaruvida yuzaga keladigan ijobiy va salbiy tomonlari. "Davlat boshqaruvida raqamlashtirish: muammo va yechimlar" mavzuidagi respublika ilmiy-amaliy konferentsiyasi materiallari to'plami. 2019 yil 12 aprel.
4. Ayupov R.X., Jumaniyazova M.Yu. Цифровая трансформация в сельском хозяйстве Республики Узбекистан. Россия, Москва: «Международный журнал гуманитарных и естественных наук», №5-4 (сентябрь), 2019,

